

Оскар Уайлд
КЕНТЪРВИЛСКИЯТ ПРИЗРАК

NON COMMERCIAL EDITION, e-book (PDF)
E-BIBLIOTHEQUE - TO READ ONLY

Е-БИБЛИОТЕКА - САМО ЗА ЧЕТЕНЕ
НЕКОМЕРСИАЛНО ИЗДАНИЕ, e-book (PDF)

Оскар Уайлд
КЕНТЪРВИЛСКИЯТ ПРИЗРАК

Oscar Wilde

THE CANTERVILLE GHOST, 1887

NON COMMERCIAL EDITION, e-book (PDF)

©Превод от английски, dbook

Е-библиотека, dbook

НЕКОМЕРСИАЛНО ИЗДАНИЕ, e-book (PDF)

Оскар Уайлд
КЕНТЪРВИЛСКИЯТ ПРИЗРАК

*“Толкова съм умен, че понякога
самият аз не разбирам и една
дума от това, което казвам”.*

Оскар Уайлд

КЕНТЪРВИЛСКИЯТ ПРИЗРАК

Оскар Уайлд

I

Когато мистър Хайръм Б.Отис — американският пълномощен министър — купи ловното имение Кентървил, всички изтъкнаха каква глупост е извършил, защото нямаше съмнение, че в имението е обитавано от призрак. Дори самият лорд Кентървил, човек с изтънчено чувство за чест, бе сметнал за свой дълг да спомене този факт на мистър Отис, докато уговаряха сделката.

— Ние самите не сме живели в имението — бе казал лорд Кентървил, — откакто моя-

та пралеля — наследилата титла на починалия си съпруг — дукеса Болтън, припадна от страх, защото две ръце на скелет са се положили на раменете ѝ, докато се обличала за вечеря, след което тя никога вече не се съвзе истински; и аз се смятам задължен да ви заявя, мистър Отис, че призракът е бил виждан от няколко членове на моята фамилия, та дори и от самия ректор на енорията ни — преподобния Огъстъс Дампиър, възпитаник на *Кингс колидж* в Кеймбридж. След злополучният инцидент с дукесата никой от по-младите ни прислужници не остана при нас, а и самата лейди Кентървил често осъмваше недоспала вследствие на загадъчните шумове, които долитаха нощем от коридора и библиотеката.

— Милорд — отвърна министърът, — съгласен съм да включим призрака в стойността на мебелите. Аз идвам от съвременна страна, където има всичко, което се купува с пари, а като знаем как нашите енергични

младежи вбесяват Стария свят, като отмъкват най-добрите ви актриси и примадони, уверен съм, че ако в Европа съществуваше такова нещо като призрак, щяхме в най-кратко време да си го имаме у нас в някой обществен музей или уличен спектакъл.

— Страхувам се, че привидението наистина съществува — отвърна усмихнато лорд Кентървил, — макар че, изглежда, е устояло на стръвта на вашите предприемчиви импресарии. То е добре известно от три века насам, фактически от 1584 година, и се появява редовно преди смъртта на всеки член от нашия род.

— Е, така прави и семейният лекар в подобни случаи, лорд Кентървил. Но все пак призраци не съществуват, сър, и смятам, че законите на природата не могат да се променят по прищевките на английската аристокрация.

— Очевидно вие в Америка стоите много близко до природата — отвърна лорд Кентър-

вил, който не проумя напълно последната забележка на мистър Отис, — а щом като нямате нищо против един призрак в къщата, всичко е наред. Но не забравяйте, че сте предупреден.

Няколко седмици по-късно сделката беше сключена и в края на сезона министърът и неговото семейство се пренесоха в замъка Кентървил. Мисис Отис — която на младини, под името мис Лукриша Р. Тапан от Западна 53 улица, била известна нюйоркска красавица — сега бе много хубава зряла жена с изразителни очи и прекрасен профил. Обикновено, щом напуснат родната си страна, американските дами приемат вид на хронично болни, внушавайки си, че това им придава европейска изтънченост, ала мисис Отис не изпадна в подобна грешка. Тя се радваше на великолепно здраве и неизчерпаема животинска енергия. Всъщност, в много отношения тя беше същинска англичанка и бе чудесно потвърждение на факта, че ние не се различаваме от американците по нищо

освен, естествено, по езика. Най-големият ѝ син, Вашингтон, кръстен така от своите родители в изблик на патриотизъм — нещо, за което той не преставаше да съжалява, — беше русокос, хубав младеж, който се бе квалифицирал за американска дипломатическа служба, като три сезона поред бе водил германския котилъон¹ в казиното на Нюпорт и дори в Лондон бе прочут като отличен танцьор. Гардений на ревера и склонност към аристократическа титла — това бяха единствените му слабости. Иначе беше много разумен.

Мис Вирджиния Е. Отис бе петнайсетгодишно девойче, пъргаво и чаровно като сърничка, а големите ѝ сини очи гледаха открито и свободно. Тя беше истинска амазонка и веднъж с понито си надбяга стария лорд Билтън с две обиколки около парка, печелейки с дължина и половина точно пред статуята на Ахил, за буйна радост на младия Че-

¹ Котилъон — вид танц — б. р.

шърски дук, който ѝ направи предложение още на самото място, и който още в същата нощ бе отпратен в Итън от своите настойници, облян в горчиви сълзи. След Вирджиния следваха близнаците, наричани обикновено „раираните“, защото често бяха пердашени. Те бяха очарователни момчета и — като изключим достойния министър — единствените истински републиканци в семейството.

Тъй като имението Кентървил отстои на седем мили от Аскот — най-близката железопътна станция, мистър Отис бе телеграфирал да ги посрещнат с кола и те препуснаха към замъка в повишено настроение. Беше хубава юлска вечер и въздухът ухаеше на бор. От време на време дочуваха горските гълъби, прехласнати в своето сладко гукане, или пък зърваха ръждивочервената гръд на фазан в шумолящата папрат. Малки катерички ги гледаха втренчено от буковите клони, докато отминат, а зайците се стрелкаха през храсталака и мъхестите неравности с вирнати бели

опашки. Но щом влязоха в алеята на Кентървилския замък, небето изведнъж притъмня, странно затишие скова природата, грамадно ято гарвани прелетя безшумно над главите им и преди да достигнат дома, закапа едър дъжд.

На стъпалата ги очакваше някаква старича, спретнато облечена в черна коприна, с бяло боне и бяла престилка. Това беше мисис Ъмни, икономката, която мисис Отис, по настоятелната молба на лейди Кентървил, бе решила да задържи на предишната ѝ длъжност. Тя правеше дълбок реверанс пред всеки, щом той слезеше от колата, и го приветстваше със старовремското, отживяло:

— Бъдете добре дошли в имението Кентървил.

Следвайки я, те преминаха през красивата зала, издържана в стил Тюдор, и влязоха в библиотеката — дълга ниска стая, облицована с черен дъб, завършваща с голям витраж. Там ги чакаше маса, приготвена за следобедния чай, и след като свалиха палтата си, те

насядаха и започнаха да оглеждат обстановката, докато мисис Ъмни им прислужваше.

Изведнъж мисис Отис забеляза някакво тъмночервено петно на пода пред камина-та и без да се замисли за неговия произход, каза на мисис Ъмни:

— Тук, изглежда, се е разляло нещо.

— Да, мадам — тихо отвърна старата икономка, — кръв се е ляла тук.

— Ужасно! — извика мисис Отис. — Не мога да понасям петна от кръв в салоните. Веднага да се изчистят.

Старата жена се усмихна и отвърна със същия тих, тайнствен глас:

— Това е кръвта на лейди Елинор де Кентървил, убита точно на това място от собствения ѝ съпруг, сър Саймън де Кентървил, през 1575 година. Сър Саймън я надживял с девет години и неочаквано изчезнал при много загадъчни обстоятелства. Трупът му изобщо не бил намерен, но грешният му дух и досега витае в замъка. Кървавото петно

буди възхищение у туристи и други посетители и не може да се изчисти.

— Празни приказки! — извика Вашингтон Отис. — Пинкертъновият първокласен чистител, препаратът против лекета „Шампион“ и детергентът² „Парагон“, ще го премахнат за отрицателно време!

И докато ужасената икономка успее да му попречи, той падна на колене и бързо затърка пода с някаква пръчица като черен молив за вежди. След миг от кървавото петно не остана и следа.

— Ами да, знаех си аз, че Пинкертън ще го оправи — извика той доволно и изгледа възхитените си близки, но едва изрекъл тези думи и страховита мълния освети мрачната стая, ужасна гръмотевица ги накара да скочат на крака, а мисис Ъмни припадна.

— Какъв чудовищен климат! — спокойно отбеляза американският министър, като палеше дългата си пура. — Според мен старата

²Химически разтвор на базата на сапуна — б. р.

родина е тъй пренаселена, че хубавото време не стига за всички. Винаги съм считал, че емиграцията е единственото спасение за Англия.

— Скъпи ми Хайръм — възкликна мисис Отис — Какво ще правим с жена, която припада?

— Пиши ѝ го като безплатен отпуск — отвърна министърът — и ще спре да припада.

И наистина след малко мисис Ъмни се свести. Но тя явно беше дълбоко разстроена и строго предупреди мистър Отис да внимава, защото някакво нещастие ще сполети дома.

— Очите ми са виждали такива страхотии, сър — каза тя, — от които косите на всеки честен християнин биха настръхнали, и безброй нощи не съм могла да мигна от ужасиите, които стават тук.

Но мистър Отис и съпругата му топло увериха честната душица, че не се страхуват от призраци, и след като призова благословията на провидението върху новите си гос-

подари и си направи устата за повишение на заплатата, старата икономка повлече крака към своята стая.

II

Бурята вилня страшно през цялата нощ, но нищо особено не се случи. На следващата сутрин обаче, когато слязоха за закуска, откриха отново ужасното кърваво петно на пода.

— Не вярвам вината да е в първокласния чистител — каза Вашингтон, — защото съм го изпробвал с всякакви лекета. Трябва да е привидението.

Следователно той повторно натърка петното, ала и на другата сутрин то пак се появи. На третата сутрин също беше там, макар че вечерта мистър Отис лично заключи библиотеката и отнесе ключа на горния етаж. Сега вече цялото семейство бе истински за-

интригувано; мистър Отис взе да подозира, че е бил прекалено догматичен, като отрекъл съществуването на привидения, мисис Отис заяви, че има намерение да стане член на окултното дружество, а Вашингтон изготви обширно писмо до г-да Майърз и Подмор по въпроса за „Постоянството на кървави петна от престъпен произход“. Тази нощ всички съмнения по обективното съществуване на привидения бяха разпръснати завинаги.

Денят бе преминал, топъл и слънчев, и в прохладата на вечерта цялото семейство бе излязло на разходка. Върнаха се чак към девет и хапнаха леко. В разговора изобщо не стана дума за привидения, тъй че не съществуваха дори и онези първични условия на предразполагащо очакване, които често предшестват появата на някои окултни явления. Както после научих от мистър Отис, повдигнатите въпроси били присъщи за обикновения разговор на културни американци от по-добрите класи, като например

несравнимото превъзходство Фани Дейвънпорт над Сара Бернар като актриса; трудността да се намерят дори в най-изисканите английски магазини зелено жито, питки от черно брашно и качамак; значението на Бостън за развитието на световната култура; предимствата на абонаментната багажна служба при пътешествия с влак; и благозвучието на нюйоркския акцент в сравнение с провлечения лондонски говор. За свръхестественото дори не се и споменало, нито пък станало дума за сър Саймън де Кентървил.

В единадесет часа цялото семейство се оттегли във стаите си, а единадесет и половина всички лампи бяха изгасени. Малко след това мистър Отис се събуди от странен шум в коридора пред неговата спалня. Наподобяваше метален звън и всеки миг ставаше по-ясен. Той се надигна веднага, драсна клечка кибрит и погледна часовника. Часът беше точно един. Мистър Отис бе напълно спокоен и попипа пулса си, който съвсем не

беше трескав. Необикновеният шум продължаваше, а заедно с това съвсем отчетливо се долавяха и стъпки. Той нахлузи чехлите си, измъкна от тоалетния си несесер продълговатото шишенце и отвори вратата. Точно пред себе си съзря, в бледия светилник на луната, един старец с ужасен вид. Очите му бяха като червени разжарени въглени; дълга сива коса се сипеше по плещите му на сплъстени фъндъци; одеждите му, със странна кройка, бяха мръсни и окъсани, а от китките и глезените му висяха тежки белезници и ръждиви окови.

— Драги ми, господине — рече мистър Отис, — настоятелно ви умолявам да смажете тези вериги и за целта съм ви донесъл шишенце със смазочно масло „Изгряващо слънце“ от фирмата „Тамани“. То е напълно ефикасно още при първа употреба и на етикета има изисквания от най-видни американски граждани, свидетелстващи в това отношение. Оставям ви го тук до свещниците

и с удоволствие ще ви снабдя с повече, стига да имате нужда.

С тези думи министърът на САЩ положи шишето на една мраморна масичка, затвори вратата и легна да спи.

За миг кентървилското привидение замръзна от възмущение; сетне запрати гневно шишенцето на излъскания под и хукна до коридора, като издаваше глухи стонове и излъчваше призрачна зелена светлина. Но тъкмо достигна най-горното стъпало на голямата дъбова стълба, когато една врата внезапно се отвори, появиха се две малки бели фигурки и покрай главата му профуча огромна възглавница. Очевидно време за губене нямаше: възприемайки набързо четвъртото измерение на пространството като спасително средство, той се шмугна през дървената ламперия и къщата притихна.

Когато се добра до малката тайна стаичка в лявото крило, призракът се облегна на един лунен лъч да си поеме дъх и помъчи

да проумее своето положение. Никога, през цялата му блестяща и несмущавана кариера от цели триста години, не бяха го обиждали тъй ужасно. Той си спомни за вдовстващата дукеса, която бе довел до припадък както си стоеше пред огледалото, цяла в дантели и диаманти. За четирите прислужнички, които изпадаха в истерия, колчем само им се усмихнеше през завесите на спалните за гости, за енорийския свещеник, чиято свещ бе духнал, когато той излизаше една нощ от библиотеката и който оттогава бе пациент на сър Уилям Гъл, с напълно разбити нерви, и за старата мадам дьо Тремуийак, която веднъж се събуди призори и съзря някакъв силует, седнал в креслото до камината да чете дневника ѝ, а после бе прикована на легло цели шест седмици с мозъчна треска, след което се помири с църквата и прекъсна връзката си с оня прочут безбожник, мосю дьо Волтер. Припомни си оная страшна нощ, когато намериха проклетия лорд Кентървил

полузадушен в тоалетната му стая, с нати-
кана в гърлото карта вале каро. Преди да
умре, той призна, че със същата тази карта е
изиграл Чарлз Джеймз Фокс с цели петдесет
лири стерлинги в Крокфърд, и се кълнеше,
че призракът го е накарал да я глътне. Всич-
ките му велики постижения преминаха през
ума му, като се започне с камериера, който
се застреля в килера, защото видя една зеле-
на ръка да чука по прозореца, и се стигне до
хубавата лейди Стъдфийлд, която бе прину-
дена вечно да носи черна кадифена панделка
около шията си, за да прикрива следата от
пет пръста, дамгосана върху бялата ѝ кожа и
която се удави най-сетне в шарановото езеро
в дъното на Кралската алея. С пламенно се-
белюбие на даровит артист той направи раз-
бор на всички свои прочути превъплъщения
и горчиво се усмихна сам на себе си, когато
отново си представи своята последна про-
ява като „Червеният Рубен или Удушеното
бебе“, дебюта си като „Мършавият Гибиън,

Кръвопиеца от Бекслийското тресавище“, фурора, който бе предизвикал през една чаровна юнска нощ, като само си поигра на кегли със собствените си кости на поляната за тенис. И след това да дойдат някакви си проклети модерни американци, да му предлагат смазка „Изгряващо слънце“ и да го замерят с възглавници по главата! Просто непоносимо. Освен това — откакто свят светува, нито едно привидение не е било подлагано на подобно отношение. И тогава той реши да си отмъсти и осъмна в поза на дълбок размисъл.

III

На следващата сутрин, когато семейство Отис се събра за закуска, надълго и нашироко се говори за привидението. Министърът на Съединените щати, естествено, беше малко объркан, когато разбра, че подаръкът

му е бил отхвърлен.

— Не бих желал — каза той — да нанасям лични обиди на призрака и като се има предвид колко време е живял тук, трябва да отбележа, че не е учтиво да бъде замерван с възглавници по главата — една напълно справедлива забележка, при която, за голямо съжаление, близнаците се заляха от смях. — от друга страна — продължи министърът, — ако той наистина откаже да употреби смазката „Изгряващо слънце“, ще се принудим да му отнемем веригите. Иначе става невъзможно да се спи с този шум из къщата.

До края на седмицата обаче нищо не ги обезпокои и само постоянно подновяващото се кърваво петно на пода на библиотеката привличаше внимание. А това наистина беше странно, защото вратата всяка вечер се заключваше лично от мистър Отис, а прозорците се държаха плътно затворени. Хамелеоновият цвят на петното също даваше повод за разискване. В някои сутрини то

беше тъмно (индийско) червено, после пък алено, сетне наситено пурпурно, а веднъж когато влязоха за семейна молитва, съгласно простия обред на Свободната американска реформирана епископска църква, то беше ярко изумрудено зелено. Естествено, тези калейдоскопични промени много забавляваха компанията и вечер се сключваха облози по този въпрос. Единствената личност, която не се присъединяваше към шегите, беше малката Вирджиния; по някакви необясними причини всеки път когато зърваше петното, тя изпадаше в отчаяние и едва не се разплака онази сутрин, когато то беше изумрудено зелено.

За втори път призракът се появи в неделя през нощта. Малко след това си легнаха, всички бяха внезапно стреснати от страшен трясък в залата. Когато хукнаха към долния етаж, видяха, че едни рицарски доспехи се бяха откачили от своята стойка и паднали на плочника; в близкото старинно кресло

с високо облегалo седеше кентървилското привидение и разтриваше коленете си, а на лицето му беше изписано остро страдание. Близнаците носеха своите прашки и веднага изстреляха по него две камъчета с онази точност на прицела, която се постига само с дълга и упорита практика върху учителя по писане, а министърът на Съединените щати насочи револвера си към него и го призова, съгласно калифорнийската етикеция да вдигне ръце! Призракът скочи с див, яростен крясък, плъзна се между тях като мъгла и на минаване угаси свещта на Вашингтон Отис, та останаха в пълен мрак. Когато достигна най-горното стъпало на стълбата, той дойде на себе си и реши да избухне в своя прочут демоничен смях. Не бяха малко случите, когато този смях беше свършвал доста работа. Говореше се, че от него перуката на лорд Рейкър побеляла за една нощ и се знаеше, че по същата причина три от френските гувернантки на лейди Кентървил си подали

оставката още преди да е изтекъл пробният им месец. Той се закиска с най-ужасяващия си смях, докато старите сводове заехтяха и закънтяха; но едва беше отзвучал страшния екот, и една врата се отвори — от нея излезе мисис Отис, загърната в светло син пенъоар.

— Боя се, че не сте добре — каза тя, — та ви нося едно шише „Доктор Дебелова тинктура“. Ако страдате от разстройство, ще оцените отличните ѝ качества.

Призракът я изгледа свирепо и начаса се приготви да се превърне в голямо черно куче — едно постижение, с което с право се беше прославил и на което семейният лекар от край време приписваше неизлечимото видиотяване на чичото на лорд Кентървил, благородният Томас Хортън. Но шумът на приближаващи се стъпки го накара да се разколебае в жестокото си намерение и той се задоволи само да излъчи бледо, фосфорно сияние, а после се изпари тъкмо когато близнаците застанаха до него.

Щом се добра до своята стая, той просто рухна и се отдаде на необуздано раздражение. Простащината на близнаците и грубият материализъм на мисис Отис бяха, разбира се, крайно досадни; но всъщност най-много го разстрои това, че не беше в състояние да носи доспехите. Беше се надявал, че дори съвременните американци биха трепнали при вида на един призрак в доспехи, ако не заради друга, по-смислена причина, то поне от уважение към своя национален поет — Лонгфелоу, с чиито изящни и обаятелни стихове самият той бе убивал дълги скучни часове, когато Кентървилеви отиваха в града. На всичкото отгоре това бяха собствените му доспехи. С тях пожъна огромен успех на оръжейния турнир в Кенилуърт и не кой да е, а самата Кралица-Дева се изказа за тях с най-ласкави слова. И все пак, когато ги облече, тежестта на огромната броня и на стоманения шлем просто го повали и той се строполи на плочника, като силно натърти

двете си колена и ожули кокалчетата на дясната си ръка.

В продължение на няколко дни след тази случка той беше извънредно зле и почти не напускаше стаята си, освен за да поддържа в изправност кървавото петно. Вследствие на добрите грижи обаче, които положи за себе си, той се съвзе и реши да направи трети опит да изплаши министъра на Съединените щати и неговото семейство. Той избра петък, 17 август, за своето появяване и прекара голяма част от този ден, ровейки из гардероба си, като в края на краищата се спря на една шапка с голяма периферия и червено перо, погребална риза с набори на китките и на врата и ръждясала шпага. Привечер се надигна страшна буря с дъжд и вятърът беше толкова силен, че всички прозорци и врати в старата сграда хлопаха и тракаха. С една дума времето беше именно такова, каквото той го обичаше. Планът му за действие бе следният: да се прокрадне до стаята на Ва-

шингтон Отис, да застане до долният край на леглото му и да заломоти страшно, а после да се пониже три пъти през гръкляна под звуците на бавна музика. Той изпитваше особено озлобление към Вашингтон, защото напълно осъзнаваше, че именно той има навика да отстранява прословутото кентървилско кърваво петно с помощта на пинкертъновия първокласен чистител. След като накара безразсъдния и дързък младеж да изпадне в състояние на безумен ужас, призракът щеше да продължи към стаята, заемана от министъра на Съединените щати и неговата съпруга, да положи ледено лепкава ръка върху челото на мисис Отис, а в това време със съскащ глас да нашепва в ухото на треперещия ѝ съпруг тайните на моргата. Що се отнася до малката Вирджиния, той още не беше наясно със себе си. Тя никога не беше го обиждала по какъвто и да било начин, а беше и хубавка и кротка. Няколко глухи стенания откъм гардероба, мислеше

си той, щяха да бъдат напълно достатъчни или пък, ако с тях не успееше да я събуди, би могъл да задърпа юргана ѝ с паралитично гърчави ръце. На близнаците обаче беше твърдо решил да даде добър урок. Първото, което трябваше да стори, беше естествено да седне на гърдите им, за да предизвика у тях чувството, че се задушават, както в кошмар. После ще застане между двете легла, които бяха доста близо едно до друго, във вид на зелен, ледено студен труп, докато се вдървят от ужас, а най-сетне ще хвърли погребалната риза и ще започне да лази из стаята с оголени бели кости и една-единствена, въртяща се очна ябълка в образа на „Немия Даниел или Скелетът на самоубиеца“ — роля, в която неведнъж беше произвеждал силно впечатление и която той поставяше наравно с прославеното си превъплъщение на „Мартин Маниака или Маскираната мистерия“.

В десет и половина той чу, че семейството отиде да спи. Известно време още го безпо-

кояха близнаците, които се заливаха от смях и явно се веселяха, преди да си легнат, с лекомисленото безгрижие, присъщо на училищни хлапета; но в единадесет и четвърт всичко утихна и щом удари полунощ, той се понесе навън. Бухали се блъскаха в стъклата на прозорците, гарвани грачеха от старото тисово дърво, вятърът се скиташе около къщата с жалостиви стонове, като залутана душа; но Отисови спяха, без да предчувстват своята гибел, и над шума от дъжда и бурята призракът много ясно долавяше равномерното хъркане на министъра на Съединените щати. Той се измъкна крадешком из ламперията, със зловеща усмивка на жестоките си сбръчкани устни, и луната скри лице в един облак, когато призракът се прокрадна край прозореца на еркера, където неговият семеен герб и този на убитата му съпруга бяха изрисувани с небесносини и златни багри. Той се плъзгаше към целта си като злокобна сянка и самата тъмнина сякаш се отвращаваше

от него, докато минаваше през нея. По едно време му се стори, че чува вик и се закова на място; оказа се обаче само кучешки лай от Червен чифлик и той продължи напред, като бърбеше странни проклетия от шестнадесети век и току размахваше ръждивата шпага в нощта. Най-сетне достигна ъгъла на коридора, който водеше към стаята на злощастния Вашингтон. Там спря за миг, а вятърът развяваше дългите му, сиви кичури и усукваше в нелепи и фантастични дипли неописуемо страшния му мъртвешки покров. После часовникът удари дванадесет и четвърт и той усети, че времето му е настъпило. Изкиска се на ум и зави зад ъгъла; но едва пристъпил, той се отдръпна със сърцераздирателен вопъл и закри пребелялото си лице с дългите, костеливи длани. Точно пред него стоеше страхотно привидение — неподвижно като истукан и чудовищно като присъница на умопобъркан: главата му беше плешива и лъскава; лицето му — кръгло, тлъсто и бяло;

а зловещ смях сякаш бе изкривил чертите му във вечна, отвратителна усмивка. От очите му струяха два лъча алена светлина, устата беше огнена паст, а някакъв ужасен плащ, подобен на неговия собствен, обгръщаше исполинския образ с белоснежни преспи. На гърдите му висеше табела и на нея — чудновато писание със старинни букви, сигурно някакво свидетелство за позора, грамота за пагубни грехове или страшна летопис на престъпления, а в дясната си ръка то беше вдигнало високо къс крив меч от блестяща стомана.

Тъй като никога преди това не беше виждал привидение, призракът страшно се уплаши и — след още един поглед към ужасяващия фантом — побягна обратно към своята стая, препъвайки се в дългата погребална риза, докато препускаше по коридора, и найсетне пусна ръждивата шпага в ботушите на министъра, където камериерът я намери на другата сутрин. Добрал се отново в уедине-

нието на своите покои, той се тръшна на тясното сламено ложе и скри глава под завивките. След известно време обаче храбрият кентървилски дух се надигна в него и той реши, щом се съмне да отиде и поговори с другия призрак. Затова, тъкмо когато зората посребряваше хълмовете, той тръгна обратно към мястото, където очите му за пръв път съзряха зловещия фантом, като си мислеше, че в края на краищата два призрака са по-добре от един и че с помощта на своя нов приятел би могъл безнаказано да се справи с близнаците. Когато обаче се озова на мястото, пред погледа му се разкри страшна гледка. Очевидно нещо се беше случило с привидението, защото светлината в празните му очи бе угаснала, блестящият меч беше паднал от ръката му и то се беше подпряло на стената в напрегнато и неудобно положение. Призракът се втурна напред и го обгърна с ръце, но тогава за негов ужас, главата на привидението падна и се отърколи на пода, тялото

съвсем се отпусна и той откри, че притиска в обятията си бял чаршаф от бархет, а в краката му лежаха някаква метла с дълга дръжка, кухненски нож и голяма, куха глава от алабаш! Не можейки да проумее тази необичайна промяна, той грабна трескаво табелката и в сивкавата светлина на утрото прочете на нея тези страшни слова:

*Този отисов призрак
е единствен истински и оригинален дух.
Пазете се от имитации,
всички останали са фалшификации.*

Изведнъж истината блесна пред него като мълния. Бяха го измамили, подвели и надхитрили; старият кентървилски поглед заискри в очите му; той скръцна с беззъби челюсти и вдигайки повехналите си ръце високо над главата, се закле с образния език на старата школа, че когато веселата тръба на петела Шантиклер прозвучи за втори път, кървави

дела ще се извършат и убийството ще броди из замъка с безшумни стъпки.

Едва изрекъл тази страшна клетва, и от керемиденочервения покрив на някаква далечна къща изкукурига петел. Призракът избухна в дълъг, глух, горчив смях и зачака. Той чака час... два... три — но по някаква странна причина петелът не пропя повторно. Най-сетне в седем и половина приближаването на слугините го накара да се откаже от злокобното си бдение и той закрачи към стаята си, потънал в размисъл за своите напразни надежди и осуетени намерения. Там се справи с няколко старинни рицарски книги, на които извънредно много държеше, и откри, че във всички случаи, когато тази клетва е била употребена, Шантиклер винаги е кукуригал втори път.

— Дано гибел настигне тая коварна птица — мърмореше той. — Имаше едно време, когато пронизал бих го през гръкляна с дебелото си копие, за да го накарам да пропее, пък ако ще в предсмъртния си час да е.

После легна в един удобен оловен ковчег и остана там до вечерта.

IV

На следващия ден призракът беше много отпаднал и изморен. Страшните вълнения през последните четири седмици започваха да му се отразяват. Нервите му бяха съвсем разнебитени и той се стряскаше при най-малкия шум. Пет дни остана да пази стаята и накрая взе решение да се откаже от оная работа с кървавото петно на пода на библиотеката. Щом като Отисови не го искаха, значи, не го и заслужаваха. Това явно бяха хора на ниско, материалистическо равнище на битието, неспособни да оценят символичното значение на някои сетивни прояви. Въпросът за призрачните видения и за постигане на астрално превъплъщение беше естествено съвсем отделно нещо и изобщо не зависеше от него.

Тържествено му беше вменено в дълг да се появява в коридора веднъж седмично, а всяка първа и трета сряда от месеца трябваше да ломоти през големия прозорец на еркера и той не виждаше как би могъл да се измъкне от тези си задължения, без да се опозори. Вярно, че животът му бе изпълнен със злини, но затова пък беше извънредно съвестен по отношение на всичко свръхестествено. И така, следващите три съботни нощи той бродеше из коридора както обикновено между полунощ и три часа, вземайки всички възможни предпазни мерки, за да не го чуят или видят. Свали ботушите си, стъпваше колкото се може по-леко по старите, проядени от червеи дъски, загръщаше се в широк плащ от черно кадифе и не пропускаше да смаже веригите си с маслото „Изгряващо слънце“. Длъжен съм да потвърдя, че той доста трудно си наложи да възприеме тази последна предпазна мярка. Една вечер обаче, докато семейството беше на вечеря, той се вмъкна

в спалнята на мистър Отис и отнесе шишето. В началото се чувстваше малко унижен, но беше достатъчно благоразумен да осъзнае, че това изобретение има своите добри страни и до известна степен му върши работата. Въпреки всичко обаче не го оставиха на мира. Непрестанно опъваха през коридора въжета, о които той се спъваше в мрака; а веднъж, когато се беше натъкмил за ролята на „Черния Исак или Ловецът от Хоглиския лес“, падна много лошо, защото стъпи върху пързалката, която близнаците бяха излъскали на пакета от вратата на салона с гоблените до горния край на дъбовата стълба. Тази последна обида така го вбеси, че реши да направи последен опит да защити своето достойнство и социално положение, и определи още следната нощ да посети наглите млади възпитаници на Итън в знаменития си образ „Дръзкият Рупърт или Графът без глава“.

Не беше се появявал в тази маскировка повече от седемдесет години; по-точно,

откакто така изплаши с нея хубавата лейди Барбара Моудиш, щото тя ненадейно развали годежа си с дядото на настоящия лорд Кентървил и забягна в Грейна Грийн с красавеца Джек Касълтън, като заяви, че за нищо на света не би склонила да се омъжи за член на семейство, което търпи някакъв отвратителен призрак да се разхожда напред-назад по терасата във вечерния здрач. По-късно клетият Джек бе застрелян на дуел от лорд Кентървил на Уъндзуъртските ливади, а лейди Барбара умря от нещастна любов в Тънбридж Уелз, преди да е изтекла годината; така че, във всяко отношение успехът беше голям. Това обаче беше извънредно труден „костюм“, ако трябва да употребя този театрален израз във връзка с едно от най-великите тайнства на свръхестественния или — да използвам по-научен термин — извън естествения свят, и затова му бяха необходими цели три часа, докато завърши своите приготовления. Най-сетне всичко беше готово и

той много хареса външността си. Високите кожени ботуши за езда, които принадлежаха към облеклото му бяха мъничко големи и той намери само единия от двата големи пищова, но, общо взето, остана доволен и в един и четвърт се изплъзна от ламперията и тръгна на пръсти по коридора. Стигайки до стаята, заета от близнаците, която — трябва да спомена — наричаха Синята спалня заради цвета на завесите, той намери вратата леко открената. Тъй като искаше появяването му да произведе впечатление, той блъсна вратата и тогава някакъв тежък съд, пълен с вода се изля отгоре му, измокри го до кости и мина на сантиметри от лявото му рамо. В същия миг откъм голямото легло с балдахин долетяха сподавени смехове. Шокиът, нанесен на нервната му система, беше тъй голям, че призракът хукна обратно към стаята си колкото му държаха краката, а на другия ден беше на легло със силна простуда. Единственото донейде утешително в ця-

лата история беше, че не беше занесъл и главата си, защото, ако я носеше, последниците можеха да бъдат много сериозни.

Сега той изостави всяка надежда да уплаши някога тези нагли американци и като правило се задоволяваше да броди по коридорите по парцалени чехли, с дебел червен шал около врата, защото се боеше от течения, и с малък арбалет, в случай че близнаците го нападнат. Съкрушителният удар, който получи, дойде на 19-ти септември. Беше слязъл във величествената входна зала, убеден, че там поне ще бъде съвсем необезпокоен, и се забавляваше с язвителни забележки по адрес на големите фотографии от ателието „Сарони“ на министъра на Съединените щати и неговата съпруга, които сега заемаха местата на кентървилските семейни портрети. Той беше простичко, но спретнато облечен в дълъг покрив с точки от гробищна кал, беше пристегнал челюстта си с жълта ленена ивица и носеше малък фенер и гробарска лопа-

та. Всъщност беше се натъкмил за образа на „Джонас, човекът без гроб или Крадецът на трупове от Чъртси Барн“, едно от най-забележителните му изпълнения, което семейство Кентървил имаше причини да помни, защото беше основният повод за свадата със съседа им, лорд Ръфърд. Часът беше около два и четвърт призори и — доколкото той можа да се увери — нищо не помръдваше. Когато обаче се запъти към библиотеката, за да види дали са останали някакви следи от кървавото петно, неочаквано от един тъмен ъгъл към него се втурнаха две фигури, които дивашки размахваха ръце над главите си и изкрещяха в ухото му:

— Бауу!

Обзет от паника, която при тези обстоятелства беше съвсем естествена, той побягна към стълбището, но откри, че там го чака Вашингтон Отис с големия градински маркуч; обкръжен отвсякъде от своите врагове и почти притиснат до стената, той изчезна в голямата желязна

печка, която за негово щастие не беше запалена, и трябваше да се прибере през кюнците и комините, та пристигна в стаята си в ужасно състояние — мръсен, раздърпан и отчаян.

След това никой вече не го видя в нощен поход. Близнаците няколко пъти залягаха да го дебнат и вечер посипваха коридорите с черупки от орехи, за голяма досада на своите родители и прислугата, но не постигнаха нищо. Призракт очевидно беше така наскърбен, че не желаше да се появи. Така че мистър Отис се залови отново със своя велик труд върху историята на Демократическата партия, с който беше зает вече няколко години; мисис Отис уреди прекрасна градинска вечер с миди, за чудо и приказ на цялото графство; момчетата се отдадоха на лакрос, юкър, покер и други американски народни игри, а Вирджиния яздеше из алеите на своето пони заедно с младия Чешърски дук, пристигнал да прекара последната седмица от ваканцията в имението Кентървил.

Всички единодушно считаха, че призракът си е отишъл и мистър Отис дори написа писмо в този смисъл на лорд Кентървил, който в отговор изрази голямото си задоволство от новината и изпрати искрени поздравления на достопочтената съпруга на министъра.

Отисови обаче се мамеха, защото призракът все още беше в замъка и макар да бе почти недъгав, изобщо не възнамеряваше да изостави делото, особено след като научи, че между гостите се намира младият Чешърски дук, чийто прачичо, лорд Френсис Стилтън, веднъж бе сключил бас за сто гвинеи с полковник Карбъри, че ще играе барбут с кентървилския призрак, а на другата сутрин го намериха проснат на пода в игралния салон в съвсем безнадеждно парализично състояние и макар да доживя до дълбока старост, никога вече не можа да произнесе нещо друго освен: „дюшеш“. Историята беше добре известна по онова време, макар че от уважение към достойнството

на двете семейства естествено се положиха големи старания историята да бъде потулена; а пълно описание на всички обстоятелства, свързани с нея, може да се намерят в третия том от „Спомените на принц-регента и неговите приятели“ от лорд Тетъл. Затова призракът твърдо държеше да покаже, че не е загубил влияние над семейство Стилтън, с които освен това беше в далечни родствени връзки, тъй като негова първа братовчедка се бе омъжила *en secondes nocces* за благородника Бълкли, от когото, както всеки знае, произхождат по права линия Чешърските дукове. И така, той се приготви да се появи на младия обожател на Вирджиния в своето чествано превъплъщение на „Монахът-вампир или Обезкръвения бенедиктинец“, толкова страхотно постижение, че когато старата лейди Стартъп го видя, което ѝ се случи в злокобната новогодишна нощ на 1764 година, тя започна да издава пронизителни писъци, а после получи остра апоплексия и по-

чина подир три дни, след като обезнаследи Кентървилови, своите най-близки роднини, и остави всичките си пари на лондонския си аптекар. В последния миг обаче ужасът от близнаците го възпря да напусне стаята и малкият дук си спа спокойно под големия, украсен с пера балдахин в Кралската спалня и сънува Вирджиния.

V

Няколко дни след това Вирджиния и къравият ѝ кавалер отидоха да яздят из броклиските ливади, където тя така зле скъса костюма си, провирайки се през някакъв жив плет, че когато се завърнаха в къщи, реши да се качи по задната стълба, за да не я видят. Когато минаваше тичешком покрай салона с гоблените, стори ѝ се, че през откренатата врата видя някого, и припознавайки се в камериерката на майка си, която понякога ся-

даше там с работата си, надникна вътре, за да я помоли да закърпи костюма ѝ. За нейна изненада обаче това бе самият кентървилски призрак. Той седеше край прозореца и наблюдаваше как похабеното злато на пожълтелите дървета лети из въздуха и как червените листа лудешки танцуват по дългата главна алея. Беше подпрял глава с ръката си и цялата му стойка издаваше крайна угнетеност. Той наистина изглеждаше толкова сломен и съсипан, че малката Вирджиния, чиято първа мисъл беше да побегне и да се заключи в стаята си, бе обзета от състрадание и реши да се опита да го утеши. Стъпките ѝ бяха така леки, а неговата печал — тъй дълбока, че той не усети присъствието ѝ, докато тя не проговори.

— Много ми е мъчно за вас — каза тя — но братята ми утре се връщат в Итън и тогава, ако се държите прилично, никой няма да ви огорчава.

— Що за нелепост, да искате от мен при-

лично държане — отговори той, като се обърна изненадан и загледа хубавото малко девойче, осмелило се да го заговори. — Що за нелепост! Аз трябва да дрънча с веригите си, да стена през ключалките и да бродя нощем из къщата, ако за това намекувате. То е единственият смисъл за моето съществуване.

— Това не е никакъв смисъл за съществуване и добре знаете, че сте били много лош. Мисис Ъмни ни разказа още първия ден, когато пристигнахме, че сте убили жена си.

— Е да, признавам — отвърна призракът заядливо, — но това беше чисто семеен въпрос и не засяга никого освен мен.

— Много е лошо да се убива — рече Вирджиния, която понякога възприемаше миловидната пуританска тържественост, наследена от някой прадядо от Нова Англия.

— Ах, как мразя евтината строгост на отвлечени нравоучения! Жена ми беше много грозна, никога не колосваше правилно вола-

ните на ризите ми и не разбираше нищо от готвене. Ето, веднъж ударих един сръндак в Хоглиския лес, превъзходно младо животното, а знаете ли как го поднесе на масата? Но сега няма значение, защото е отминало отдавна, и според мен никак не беше любезно от страна на братята ѝ да ме оставят да умира от глад, макар че наистина я убих.

— Да умерете от глад? О, господин призрак, искам да кажа, сър Саймън, гладен ли сте? Имам един сандвич в чантата си. Искате ли го?

— Не, благодаря ви, сега вече нищо не ям; но все пак много внимателно от ваша страна; вие изобщо сте много по-мила от останалите членове на вашето ужасно, нагло, просташко и непочтено семейство.

— Спрете! — викна Вирджиния и тропна с крак. — Вие сте нагъл и ужасен, и простак, а щом става дума за непочтеност, много добре знаете, че изкрадохте боите от кутията ми, като се мъчехте да поддържате

кървавото петно в библиотеката, дето стана за посмешище. Първо взехте всичките ми червени, включително и алената, и вече не можех да рисувам залези, после взехте изумруденозелената и хромовожълтата и найсетне не ми остана нищо друго освен синя „индиго“ и китайска бяла, та може да правя само лунни пейзажи, които те потискат като ги гледаш, и не се рисуват лесно. Аз никога не ви издадох, макар че бях много огорчена, и изобщо всичко това беше просто смешно, защото чувал ли е някой някога за изумруденозелена кръв?

— Но кажете ми — отвърна призракът доста омърлушено, — какво друго можех да сторя? Много трудна работа е в днешни времена да се намери истинска кръв, а тъй като брат ви подхвана историята с неговия превъзходен чистител, действително не виждах причина защо пък аз да не взема вашите бои. Що се отнася до цвета, то си е въпрос на вкус; семейство Кентървил например има

синя кръв, и то най-синята в цяла Англия; но знам, че вас, американците, не ви е грижа за този род неща.

— Изобщо нищо не знаете за нас и най-добре ще бъде да емигрирате и да се погрижите за образованието си. Баща ми с най-голямо удоволствие ще ви даде безплатен билет и макар че сте спиритическо явление, а всички спиртни артикули се облагат с голямо мито, няма да имате затруднение с митницата, защото всички служители са демократи. Стигнете ли веднъж в Ню Йорк, положително ще преуспеете. Познавам там цял куп хора, които биха платили сто хиляди долара, за да си имат дядо, и още повече, за да имат семеен призрак.

— Не вярвам Америка да ми хареса.

— Сигурно, защото нямаме развалини и чудатости — подхвърли Вирджиния язвително.

— Развалини! Чудатости! — отвърна призракът. — Затова пък имате морски флот и обноси.

— Приятна вечер! Отивам при татко и ще

го помоля да издейства на близнаците една седмица допълнителна ваканция.

— Моля ви, не си отивайте, мис Вирджиния — извика той, — толкова съм самотен и нещастен, и просто не знам какво да сторя. Искам да заспя, а не мога.

— Що за глупост! Трябва просто да си легнете и да духнете свещта. Понякога е много мъчно да останеш буден, особено в църква, но при спането няма никакви затруднения. Та дори бебетата знаят как се прави, а те не са много умни.

— Не съм спал вече триста години — каза той тъжно и хубавите очи на Вирджиния се разшириха от смайване, — цели триста години не съм спал и съм тъй уморен.

Вирджиния стана съвсем сериозна и устничките ѝ затрептяха като листенца на роза. Тя пристъпи към него, коленичи до стола и се взря в старото му, сбръчкано лице.

— Бедничкият призрак — промълви тя, — нямаш ли си място, където да спиш?

— Далече, отвъд боровите гори — отвърна той с тих, замечтан глас, — има малка градина. Там тревата расте висока и гъста; там цъфтят белите звезди на татула, там славеят пее цяла нощ. Цяла нощ пее той и хладната кристална луна гледа отгоре, а тисовото дърво простира исполинските си ръце на спящите.

Очите на Вирджиния се замъглиха от сълзи и тя закри лице с ръцете си.

— Говориш за Градината на Смъртта — прошепна тя.

— Да, Смъртта. Колко ли е хубава Смъртта! Да лежиш в меката кафява пръст, над главата ти да се люшкат тревите и да се вслушваш в тишината. Да забравиш времето, да простиш на живота, да си в покой. Ти можеш да ми помогнеш. Ти можеш да ми отвориш дверите на Дома на Смъртта, защото Обичта е винаги с тебе, а Обичта е по-силна от Смъртта.

Вирджиния потрепери, студена тръпка

премина през тялото ѝ и няколко мига в ся-
ята цареше тишина. Тя имаше чувството, че
сънува страшен сън.

После призракът отново заговори и гла-
сът му прозвуча като въздишка на вятъра:

— Прочела ли си някога старото предска-
зание на прозореца в библиотеката?

— О, често — извика девойката и вдигна
глава, — зная го наизуст. То е изписано със
странни, черни букви и трудно се чете. Има
само шест стиха:

*Когато златно момиче успее да
отрони молитва от греховни устни,
бадемът ялов, ако плод даде,
сълзи ако пролее малкото дете,
всичко ще бъде спокойно в домът унил
и мир ще да настъпи в Кентървил.*

Но не знам какво означава.

— То означава — каза той тъжно, — че
ти трябва да плачеш с мен за греховете ми,

защото аз нямам сълзи, и да се молиш за душата ми, защото аз нямам вяра, и тогава, ако винаги си била мила, добра и кротка, ангелът на Смъртта ще се смили над мен. Ти ще видиш страшни образи в мрака и зли гласове ще шептят в ухото ти, но те няма да ти сторят зло, защото силите на ада са немощни пред чистотата на едно дете.

Вирджиния не отговори и призракът закърши ръце в пълно отчаяние, докато се взираше в склопената ѝ, златиста главица. Изведнъж тя се изправи, много бледа и със странен блясък в очите си.

— Не ме е страх — рече тя твърдо, — и ще помоля ангела да се смили над теб.

Той скочи от стола си с тих, радостен вик и като хвана ръката ѝ, наведе се със старовремска изтънченост и я целуна. Пръстите му бяха студени като лед, а устните му пареха като огън, но Вирджиния не трепна когато я поведе през помръкналата стая. По избелелите зелени гоблени бяха извезани малки

ловци. Те засвириха с тръбите си, украсени с пискюли, и размахаха мъничките си ръце към нея, за да се върне.

— Върни се, малка Вирджиния — завикаха те, — върни се!

Но призракът стисна по-здраво ръката ѝ, тя затвори очи, за да не ги вижда. Отвратителни животни с опашки като гущери и с изблещени очи ѝ намигаха откъм ваяната рамка на камината и нашепваха:

— Пази се, малка Вирджиния! Пази се! Може да не те видим никога вече.

Но призракът се понесе още по-бързо и Вирджиния не се вслуша в думите им. Когато достигнаха края на салона, той спря и промърмори някакви слова, които тя не разбра. Тогава отвори очи и видя как стената бавно изчезна като мъгла, а пред нея зина голяма, черна пещера. Леден вятър задуха около тях и тя усети как нещо подръпна роклята ѝ.

— Бързо, бързо — извика призракът, — иначе ще бъде късно.

В следващия миг ламперията се затвори зад тях и Салонът с гоблените остана празен.

VI

Около десет минути по-късно гонгът извести следобедния чай, и тъй като Вирджиния не слезе долу, мисис Отис изпрати един лакей да ѝ съобщи. След малко той се върна и каза, че никъде не можел да намери мис Вирджиния. Тъй като тя имаше навика да излиза в градината всяка вечер, за да набере цветя за вечерната трапеза, мисис Отис отначало не се разтревожи, но когато удари шест часа и Вирджиния не се появяваше, тя наистина се развълнува и изпрати момчетата да я подирят, а тя и мистър Отис претърсиха всяка стая в къщата. В шест и половина момчетата се завърнаха и казаха, че никъде не са могли да открият следа от сестра си. Сега всички изпаднаха в състояние на силна

възбуда и не знаеха какво да сторят, когато мистър Отис внезапно си спомни, че преди няколко дни бе дал разрешение на група цигани да стануват в парка. Затова той веднага потегли към Блекфел Холоу, където знаеше, че те се намират, придружен от най-големия си син и двама земеделски ратаи, Малкият Чешърски дук, обезумял от тревога, настойчиво го замоли да му разреши да го последва, но мистър Отис не му позволи, защото се опасяваше да не се стигне до сбиване. Когато пристигна на мястото той откри, че циганите ги няма и че явно са тръгнали съвсем внезапно, защото огънят още гореше, а по тревата лежаха няколко чинии. След като натовари Вашингтон и двамата ратаи да претърсят околността, той хукна към дома си и изпрати телеграми до всички полицейски инспектори в графството, в които им съобщаваше да търсят едно малко момиче, отвлечено от скитници или цигани. После нареди да му доведат коня и след като настоя

съпругата му и трите момчета да седнат на вечеря, пое по пътя към Аскот заедно с един коняр. Едва ли беше изминал и две мили, когато чу че някой препуска подире му, обърна се и видя малкия дук, който го настигаше на своето пони, със съвсем зачервено лице и без шапка.

— Много се извинявам, мистър Отис — каза момчето задъхано, — но не мога да вечерям докато Вирджиния е загубена. Моля, не ми се сърдете. Ако бяхте ни разрешили да се сгодим миналата година, цялата тази суматоха не би се случила. Няма да ме върнете, нали? Не мога да си отида! Не искам да си отида!

Министърът не стърпя и се усмихна на хубавия млад нехранимайко, пък беше и доста трогнат от неговата привързаност към Вирджиния, та се наведе от коня си, потупа го благосклонно по рамото и каза:

— Добре, Сесил, щом не искаш да се върнеш, предполагам, че трябва да дойдеш с

мен, но в Аскот трябва да ти купя шапка.

— Уф, оставете шапката! Искам Вирджиния! — извика малкият дук със смях и те продължиха в галоп към железопътната станция.

Там мистър Отис запитва началник-гарата дали някое лице, отговарящо на описанието на Вирджиния, е виждано на перона, но не научи нищо ново за нея. Началникът обаче телеграфира и в едната и в другата посока на линията и го увери, че ще установят строга бдителност. След като купи шапка за малкия дук от един търговец на ленени артикули, който тъкмо затваряше капаците си, мистър Отис пое към Бексли, едно село на около четири мили, за което му казаха, че било известно свърталище на цигани, тъй като край него имало обширна мера. Тук разсъниха местния полицай, но не получиха никакви сведения от него, и след като обиколиха цялата мера надлъж и нашир, насочиха главите на конете към дома и пристигнаха в имението към единадесет часа, смъртно уморени и

почти отчаяни. Вашингтон и близнаците ги чакаха с фенери в къщичката на пазача до портала, защото главната алея беше много тъмна. Не бяха открили никаква следа от Вирджиния. Циганите били настигнати из ливадите край Брокли, но тя не била с тях, а те изяснили внезапното си тръгване, като казали, че сбъркали датата на панаира в Чортън и потеглили презглава от страх да не закъснеят. Дори доста се обезпокоили, когато чули за изчезването на Вирджиния, защото били много благодарни на мистър Отис, че им разрешил да стануват в парка, и четирима от тях останали, за да помогнат при издирването. Претърсили с куки шарановото езеро, обходили всяко кътче на имението, но без никакъв резултат. Очевидно беше, че тази нощ поне няма да видят Вирджиния и затова настроението на мистър Отис и момчетата беше много потиснато, когато тръгнаха къщата и конярят вървеше подир тях с двата коня и понито. В залата ги посрещнаха

изплашени слуги, а на канапето в библиотеката лежеше клетата мисис Отис, почти не на себе си от ужас и тревога, докато старата икономка разтриваше челото ѝ с одеколон. Мистър Отис незабавно настоя, че тя трябва да хапне нещо и разпореди да донесат вечеря за всички. Трапезарията беше много печална, защото почти никой не продумваше, и дори близнаците бяха потресени и притихнали, тъй като обичаха много сестра си. Щом привършиха, мистър Отис, въпреки горещите молби на малкия дук, нареди да си легнат, като каза, че тази вечер нищо повече не може да се стори и че на другата сутрин ще телеграфира с Скотланд Ярд да изпратят незабавно няколко детективи. Тъкмо напушнаха столовата, когато от часовниковата кула камбаната прокънтя за полунощ и с отзвучаването на последния удар нещо изтрещя и чува внезапно остър писък; страшен гръм разтърси къщата, някаква неземна музика се понесе край тях, една дъска горе на стълба-

та се отмести със силен шум и на площадката, бяла пребледняла, с малко ковчеже в ръка, пристъпи Вирджиния. За миг всички изтичаха при нея. Мисис Отис горещо я запрегръща, дукът я обсипа с бурни целувки, а близнаците изпълниха дивашки боен танц около групата.

— Боже мой, дете! Къде беше досега? — каза мистър Отис доста ядосано, като помисли, че си е позволила някаква глупава дяволия. — Сесил и аз обиколихме на коне цялата околност, за да те търсим, а майка ти се изплаши до смърт. Никога вече не трябва да си правиш такива шеги.

— Само на призрака! Само на призрака! — пропищяха близнаците — се запремятаха наоколо.

— Мое мило детенце, благодаря на бога, че се намери; никога вече да не се отдалечаваши от мен — шепнеше мисис Отис, като целуваше треперещото дете и приглаждаше разбърканите му златисти коси.

— Татко — каза Вирджиния кротко, — бях с призрака. Той умря и трябва да дойдеш да го видиш. Той е бил много лош, но истински се разкая за всичко, което е вършил, и ми даде тази кутия с красиви накити, преди да умре.

Нейните близки я зяпнаха, онемели от почуда, но тя остана съсредоточена и сериозна; после се обърна и ги поведе през отвора в ламперията по един тесен таен ход, а Вашингтон ги последва със запалена свещ, която грабна от масата. Най-сетне стигнаха пред тежка дъбова врата, цялата обкована с ръждясало гвоздеи. Когато Вирджиния я докосна, тя се отвори на тежките си панти и всички се намериха в малка ниска стая със сводест таван и един-единствен мъничък прозорец с решетки. В стената имаше зазидана огромна желязна халка, а за нея беше прикован с верига строен скелет, проснат по целия си ръст на каменния под и сякаш се мъчеше да докосне с дългите си, безплътни

пръсти старинния дървен поднос и стомната, поставени така, че само за малко не можеше да ги достигне. Стомната сигурно някога е била пълна с вода, защото отвътре беше покрита със зелена плесен. На подноса нямаше нищо друго освен купчинка прах. Вирджиния коленичи до скелета, сключвайки малките си ръце, започна тихо да се моли, а останалите гледаха изумени ужасната трагедия, чиято тайна сега се разкри пред тях.

— Ей, вижте! — внезапно се провикна един от близнаците, който беше се загледал през прозореца, за да разбере в кое крило на къщата се намира стаята. — Вижте старото изсъхнало бадемово дърво е цъфнало, съвсем ясно виждам цветовете в лунната светлина.

— Бог му е простил — рече Вирджиния тържествено, докато се изправяше, и лицето ѝ сякаш бе озарено от красива светлина.

— Какъв ангел си ти! — извика младият дук, прегърна я и я целуна.

VII

Четири дни след тези необичайни събития към единадесет часа вечерта от имение-то Кентървил потегли погребално шествие. Катафалката теглеха осем черни коня, всеки с голям кичур от веещи се щраусови пера на главата, а оловният ковчег беше покрит с разкошен пурпурен покров, върху който със сърма бе извезан семейният герб на Кентървилови. До катафалката и каляските вървяха слугите със запалени факли и цялото шествие беше безкрайно внушително. Лорд Кентървил, главният опечален, бе пристигнал от Уелз, за да присъства на погребението, и седеше в първата каляска заедно с малката Вирджиния. След тях се возеха министърът на Съединените щати и съпругата му, после Вашингтон с двете момчета, а в последната каляска седеше мисис Ъмни. Всички бяха на мнение, че — тъй като призракът беше я плашил цели петдесет и няколко години от

живота ѝ — тя има право да го изпрати. В ъгъла на гробището, точно под старото тисово дърво, беше изкопан дълбок гроб и преподобният Огъстъс Дампиър прочете службата по най-внушителния начин. След обряда слугите, според един стар обичай, спазван от семейство Кентървил, угасиха факлите и докато ковчегът потъваше в гроба, Вирджиния пристъпи напред и положи върху него голям кръст, изплетен от бели и розови бадемови цветове. Тъкмо тогава луната се подаде иззад един облак и заля малкото гробище със сребърна светлина, а в някакъв далечен храсталак пропя славей. Вирджиния си спомни как призракът описваше Градината на Смъртта, очите ѝ се замъглиха от сълзи и тя почти не продума, докато се прибираха.

На другата сутрин, преди лорд Кентървил да тръгне за града, мистър Отис се среща с него по повод скъпоценностите, които призракът беше дал на Вирджиния. Те бяха просто великолепни, особено една огърлица

с рубини със старинна венецианска изработка, която наистина представляваше превъзходен образец на златарството от шестнадесети век, а стойността им беше тъй голяма, че мистър Отис изпитваше силни угризения дали да позволи на дъщеря си да ги приеме.

— Драги лорде — каза той, — известно ми е, че в тази страна правото на владение се прилага за накити, както и за земя, и ми е напълно ясно, че тези скъпоценности са или би трябвало да бъдат наследство на вашето семейство. Затова ви моля да ги вземете със себе си в Лондон и просто да ги считате като част от вашето имущество, което ви е възстановено при известни необичайни обстоятелства. Колкото до дъщеря ми, тя е още дете и за моя радост засега слабо се интересува от подобни изяви на празен лукс. Освен това, бях уведомен от мисис Отис, която — мога да кажа — е доста сведущ авторитет по отношение на изкуствата, защото като момиче е имала предимството да прекара

няколко зимни сезона в Бостън, че тия украшения притежават голяма парична стойност и ако се обявят за продан, биха достигнали висока цена. При тези обстоятелства, лорд Кентървил, сигурен съм, че ще признаете до каква степен ми е невъзможно да позволя те да останат собственост на някой член от моето семейство; и наистина подобни суетни дрънкулки и залъгалки, колкото да изглеждат необходими за достойнството на британската аристокрация, биха били съвсем не на място сред хора, възпитани в строгите и — според мен — безсмъртни принципи на републиканската простота. Може би трябва да спомена, че Вирджиния много държи да ѝ разрешите да си запази кутийката като спомен от вашия злочест, но блуден прародител. Тъй като същата е много стара и поради това доста повредена, навярно ще намерите за добре да удовлетворите молбата ѝ. Колкото до мен, признавам, че съм доста изненадан от това — едно мое дете да проявява увлече-

ние по Средновековието в каквато и да било форма, и мога да си го обясня само с факта, че Вирджиния се роди в едно ваше лондонско предградие, скоро след като мисис Отис се завърна от пътешествие до Атина.

Лорд Кентървил изслуша сериозно речта на достопочтения министър, като от време на време подръпваше сивия си мустак, за да прикрие неволната си усмивка и когато мистър Отис свърши, той сърдечно стисна ръката му и каза:

— Драги сър, вашата очарователна малка дъщеря направи на злосчастния ми прародител, сър Саймън, съществена услуга и затова аз и моето семейство сме ѝ много задължени за учудващата ѝ храброст и за дръзновението ѝ. Скъпоценностите очевидно са нейни и, бога ми, ако бях толкова безсърдечен да ѝ ги отнема, злобният старец би се вдигнал от гроба си до две седмици и би превърнал живота ми в ад. Колкото до това, дали са наследство, ще ви кажа, че нищо не е наслед-

ство, щом не е споменато в завещание или друг законен документ, а съществуването на тези скъпоценности досега беше съвсем неизвестно. Уверявам ви, че не притежавам повече права над тях от вашия камериер, а когато мис Вирджиния порасне, без съмнение ще бъде много доволна да се накичи с красиви неща. Освен това, вие забравяте, мистър Отис, че включихте призрака в цената на мебелите и всичко, което е принадлежало на призрака, от този миг премина във ваше владение, защото — каквато и дейност да е проявявал сър Саймън нощем по коридора — от гледна точка на закона той всъщност беше покойник и вие придобихте неговата собственост чрез покупка.

Мистър Отис беше доста угнетен от отказа на лорд Кентървил и го помоли да прецени отново своето решение, но добродушният благородник остана твърд и накрая склони министъра да позволи на дъщеря си да задържи подаръка от призрака; и ко-

гато през пролетта на 1890 година младата Чешърска дукеса бе представена в главния салон на кралицата по случай своята сватба, скъпоценностите ѝ станаха предмет на всеобщо възхищение. Защото Вирджиния получи благородническата коронка — наградата за всички добри американски момиченца, и се омъжи за своя обожател от детските години, след като той стана пълнолетен. Двамата бяха така очарователни и тъй много се обичаха, че всички посрещната с възторг този брак с изключение на маркиза Дъмбълтън, която се бе опитала да спипа дука за една от своите седем неомъжени дъщери, като за тази цел даде не по-малко от три разсипнически вечери; и — колкото и странно да звучи — самият мистър Отис. Той много обичаше младия дук като човек, но теоретически беше против титлите, а освен това — нека тук използваме собствените му думи — „изпитвам известни опасения да не би всред дразнещите влияния на една аристокрация,

обичаща удоволствията, истинските принципи на републиканската простота да се забравят“. Възраженията му обаче бяха сравнени със земята и мисля, че докато пристъпваше по пътеката към олтара на църквата „Свети Джордж“ на Хановерския площад под ръка с дъщеря си, нашир и надлъж в цяла Англия не би се намерил по-горд човек.

След медения месец дукът и дукесата посетиха имението Кентървил и на другия ден подир обяд се разходиха до самотното гробище край боровата гора. Първоначално имаше големи затруднения с надписа на надгробния камък на сър Саймън, но най-сетне решиха да издълбаят върху него само инициалите на стария господин и стиховете от прозореца в библиотеката. Дукесата бе донесла няколко прелестни рози, които пръсна върху гроба, и след като постояха известно време край него, те бавно се запътиха към олтара на старата църква, която беше в развалини. Там дукесата седна върху една

паднала колона, а дукът, легнал в тревата, пушеше цигара и гледаше красивите ѝ очи. Неочаквано той захвърли цигарата, хвана ръката ѝ и каза:

— Вирджиния, една жена не трябва да има тайни от съпруга си.

— Но, мили Сесил! Аз нямам тайни от теб.

— Как да нямаш — отвърна той с усмивка, — никога не си ми казала какво се случи, когато беше затворена с призрака.

— Не съм го казала на никого, Сесил — продума Вирджиния сериозно.

— Знам, но на мене можеше да кажеш.

— Моля те, не ме питай, Сесил; не мога да ти кажа. Бедният сър Саймън! На него дължа толкова много. Не, не се смей, Сесил, наистина е така. От него разбрах какво е животът, какво означава смъртта и защо обичта е по-силна от двете.

Дукът се изправи и влюбено целуна своята съпруга.

— Задръж си тайната, но ми остави сърцето си — прошепна той.

— То винаги е било твое, Сесил.

— А някой ден ще я разкажеш на нашите деца, нали?

Вирджиния се изчерви.

ЗА АВТОРА

Оскар Уайлд е роден на 16-ти октомври, 1854 в Дъблин, Ирландия. Родителите му са добре известни и често стават обект на клюки поради екстравагантния си начин на живот. През 1964 г. баща му Уил Уайлд е бил удостоен с рицарско звание за неговите неоспорими заслуги в медицината. Гордостта от получаването на тази чест обаче била помрачена от твърдения за изнасилване на пациент. Въпреки че обвинението не е било доказано, то хвърля сянка върху почтеността на Уилям Уайлд.

Оскар Уайлд се оказва ученик с огромен талант. В резултат на усилията му получава стипендия за престижния Тринити коледж в Дъблин. Тук той се запознава с класиците, по-специално у него е провокиран интерес от страна към гръцките философи и елинис-

тичния мироглед. От Тринити колидж той печели нова стипендия за Магдален колидж в Оксфордския университет. Истински се наслаждава на времето прекарано в Оксфорд, което развива заложените у него поетични чувства и любов към литературата. Той е брилянтен учен, но става и все по-непокорен. Една учебна година той закъснява с три седмици след началото на семестъра. Постепенно губи интерес към продължаването на академичната си кариера в Оксфорд и се мести в Лондон.

Животът в Лондон му харесва и той умело се вписва във висшето общество, където скоро става добре познат като драматург и изключително остроумна личност. Оскар Уайлд печели уникална популярност в лондонското общество. Превръща се в една от най-ранните „знаменитости“ и в някои отношения той е бил известен просто за това, че е бил известен (подобно на съвременните звезди). Облеклото му редовно е било мишена за карикатуристите, но изглежда на Уайлд не това не му е правело никакво впечатление и става законодател на модни тенденции в тази област. В действителност той усвоява изкуството на самостоятелната публичност и сякаш се наслаждава на известността си, поне до процеса срещу него през 1898 година.

Съдебният процес поляризира нацията и става източник на интензивни клюки и спекулации. За „прес-

тъпни“, хомосексуални действия Уайлд е осъден на две години каторжен труд в Уандсуърт и след това в затвора Рийдинг. Без каквото и да е подценяване трябва да кажем, че това преживяване дълбоко шокира и оказва влияние върху твърде темпераментния Уайлд. В някои отношения той никога не успява да се възстанови напълно. След освобождаването си, заминава за Париж, където живее в сравнителна анонимност. Въпреки всичко той запазва остроумието си и продължава да пише, силно повлиян преживяванията си по време на наказанието. „Балада за затвора Ридинг“ е може би най-добре познатото произведение, илюстриращо съвсем ново измерение в творчеството на Уайлд.

Въпреки негативните отношения на обществото Оскар Уайлд си остава една от най-емблематичните фигури от късната Викторианска епоха. Радвайки се на метеорен успех той достига бързо върха на социалната стълба, благодарение на собственото си остроумие, хумор и интелигентност, въплътени не само в пиесите, но и останалото му творчество. Той дълбоко страда от унижението поради временното лишаване от свобода. За дълго, името му е синоним на скандал и интриги. Но ведно с променящите се обществени нагласи, той заема важно място в световната литература и драматургия, най-вече заради голямата си страст и искрен хуманизъм, вложени в хаплива социална критика, остроумие и езикови умения.

Оскар Уайлд, както и Виктор Юго, Уилям Гладстон, Макгахан, Джузепе Гарибалди застават на страната на онеправданите и поробени българи-християни в един от най-трагичните моменти за тях – потушаването на Априлското въстание. Използвайки огромното си влияние тези велики хуманисти, единствени в Западна Европа, се опитват да повдигнат завесата, за да кажат на глас истината за геноцида, за турските безчинства и злодейства, които ужасяват цивилизования свят.

**Сонет за клането на християните в България,
от Оскар Уайлд**

Превод: © Весислава Любомирова Савова

ИСУСЕ, наистина ли жив си? Или костите Ти
още са разпръснати под камъка надгробен?
И бе ли Възкресението Ти само в Нейните мечти -
на Нея, греховете си с любов към Теб изкупила?
Тук въздухът наситен е със мъжка мъка.
Свещеници заклани са — със Твойто име на уста.
Не чуваш ли горчивите ридания от болката,
че под камъните погребани са техните деца?
О, слез ти Сине Человечески! Порочен мрак
покрил е пак земята, а в таз беззвездна нощ
аз виждам полумесец над Кръста Твой надвесен!
Ако наистина напуснал си Ти гроба,
то слез, о Сине Человечески, да ни покажеш Твойта мощ,
Не давай Мохамед наместо Теб да е с корона!

Оскар Уайлд
КЕНТЪРВИЛСКИЯТ ПРИЗРАК

Английска
Превод dbook
Художествено оформление dbook

Формат PDF

Дисплей 7 инчов (препоръчително)

„Какво да кажем за Уайлд, човекът? Той стоеше на страната на Изкуството. Той стоеше на тази страна през целия си живот и не се задоволяваше с по-малко. Все още ненормално много е подценяван като творец и мислител... Уайлд е велик писател и велик човек.“

Стивън Фрай